

"Gelukkiger worden door uw hersenen te manipuleren"

De revolutie van de hersenwetenschap

ANTWERPEN - Over enkele jaren slikken we pillen die ons gelukkiger maken, koppelen we kinderen aan scanners om te kijken of het wel zin heeft om die dure opleiding te betalen en maakt de leugendetector plaats voor een hersenscanner die onwaarheden fileert.. Fictie? De Deense neurobiologe en wetenschapsjournaliste Lone Frank denkt van niet. In haar boek 'De vijfde revolutie' beschrijft ze hoe de hersenwetenschap ons leven zal veranderen.

Lone Frank: "Als je gelukkiger wil zijn, of meer geconcentreerd, of beter in je job, waarom zou je dan geen hersentechnologie gebruiken om dat te bereiken?" Foto Thomas LEGREVE

Hersenonderzoek is hot. Net voor het gesprek met Lone Frank kijk ik op Google hoeveel nieuwsartikelen er de afgelopen 24 uur over breinonderzoek op het internet verschenen zijn. Het zijn er honderden.

Lone Frank: "De meeste mensen denken: ik heb een lichaam, ik heb hersenen en ik heb nog iets meer. Noem het de ziel. De hersenwetenschap leert ons dat we niet meer zijn dan een zak neuronent. De chemische processen die in ons brein plaatsvinden, dat zijn wij. Niets meer. Eens je dat weet, wordt het heel natuurlijk om dat systeem te manipuleren. Als je gelukkiger wil zijn, of meer geconcentreerd, of beter in je job, waarom zou je dan geen hersentechnologie gebruiken om dat te bereiken?"

„BINNENKORT SCANNEN WE KINDEREN OM TE KIJKEN WAAR ZE GOED IN ZIJN.

U bent er van overtuigd dat we binnen een paar jaar allemaal onze hersenen laten bewerken of geluks- en prestatieverhogende pillen slikken?

"Eén keer die middelen beschikbaar zijn wel. Mensen willen zichzelf nu eenmaal verbeteren. In Denemarken is onlangs een enquête uitgevoerd waarbij gevraagd werd: als er een middel bestaat waarmee je je job beter kan uitoefenen, zou je dat gebruiken? Zestig procent zei ja. Een paar jaar geleden zou dat percentage een pak lager gelegen hebben, want waarom zou je medicatie nemen als je niet ziek bent? De mentaliteit is al aan het veranderen."

We moeten al zoveel verbeteren: snoepen, roken, drinken, vervuilen.

"Het blijft een keuze. Sommige mensen steken nu toch ook meer tijd in hun werk

dan anderen? De wetenschap geeft je meer vrijheid: hoe meer je over jezelf weet, hoe beter je jezelf kan manipuleren. Anderzijds krijg je zo ook meer verantwoordelijkheid. Je kan niet meer zeggen: ik ben gewoon zo. Neen, je had er iets aan kunnen doen."

Dat voerspelt weinig goeds voor de rechtspraak. Vorige maand zou in de Verenigde Staten voor de eerste keer een hersenscanner gebruikt zijn om aan te tonen of iemand die beschuldigd werd van kindermisbruik, liegt.

"Het is aan de rechter om te beslissen of dat kan, en dat hangt af van het wetenschappelijke bewijs. Weten we al zeker dat je in alle hersenen kan zien of die persoon liegt of niet? Of zijn er mensen die zo goed kunnen liegen dat ze de machine kunnen bedriegen?"

De man die deze machine ontwikkelde, wilde het apparaat live op televisie testen bij een vrouw die door haar man van overspel verdacht werd.

"En misschien zijn er wel ouders die willen weten of hun kind liegt. Die man ziet een markt, en in de Verenigde Staten kan je alles verkopen waar een markt voor is."

Ik kan mij voorstellen dat machthebbers in Iran of Noord-Korea ook een markt zien.

"Daar worden mensen al serieus gehersenspoeld, dat werkt zeer goed zonder pillen of technologie. Hoe meer we hier over weten, hoe beter je mogelijk misbruik kan inschatten. Hetzelfde kan je zeggen over neuromarketing (*hersenenwetenschap gebruiken om reclame te maken*), die gebruikt kan worden om kinderen snoep te verkopen. Als je dat weet, kan je het verbieden."

Helemaal akelig wordt het als politici die kennis voor campagnes gebruiken. Hoe kan iemand dan nog democratisch verkozen worden?

"Op welke basis wordt er nu gekozen? Wie de emoties van het publiek het best bespeelt,

wint. Er zal altijd concurrentie zijn, dus het zal er even democratisch aan toe gaan zoals dat nu gebeurt."

In uw boek wordt er gesproken over het scannen van kinderen, om te kijken waar ze goed in zijn. Dat lijkt op selectie.

"We sturen hen toch al naar de best mogelijke scholen, zodat ze zich zo goed mogelijk ontwikkelen? Hersenonderzoek probeert dat nog beter te voorspellen: wat is het meest geschikt? Ik weet wel niet hoe optimistisch je over die voorspellingen kan zijn. We weten dat hersenen veranderen door de informatie die ze krijgen, door scholing en opvoeding. De hersenen van jonge kinderen moeten nog gevormd worden."

Als ik echt wil dat mijn kind dokter wordt, dan laat ik toch gewoon z'n hersenen manipuleren?

"Ik denk niet dat het zo ver zal komen, hersenen zijn veel te complex."

"Wat wel gangbaar wordt is dat we leren hoe we kinderen nieuwsgierig kunnen maken, hen prikkelen om te leren. Er zitten zoveel kinderen ongeïnteresseerd en ongemotiveerd in de klas, dat zou toch geweldig zijn?"

Het hoeft ook niet met pillen, zegt u, ook meditatie en mindfulness werken.

"Er wordt in de Verenigde Staten al geëxperimenteerd met kinderen die leren mediteren. In Groot-Brittannië krijgen kinderen al happiness-cursussen."

Zal dat dan religie vervangen? Een parasiet van de hersenen, zo noemt u het geloof.

"Religie wordt al meer en meer door mensen gebruikt zoals wellness, om zich beter te voelen. Grote bedrijven installeren meditatie ruimtes om hun mensen beter en efficiënter te doen werken. Een vorm van religie sluipt al rond in onze bedrijven."

Ik kan mij inbeelden dat er weinig gelovige hersenwetenschappers zijn.

"Michael Persinger, de man die experimenten doet met de Helm van God (*hij manipuleert de hersenen zodat je religieuze ervaringen krijgt*), werkt aan een universiteit in een katholieke streek. Daar is hij niet graag gezien. Als je echt in God gelooft, waarom zou je het dan vervelend vinden dat iemand religieuze ervaringen oproept?"

Omdat hij bewijst dat je hersenen je iets wijsmaken.

"Sommige religieuzen die de test hebben gedaan zijn van hun geloof gevallen. Maar als God je die hersenen heeft gegeven, dan communiceert hij zo met jou. Dat ka je niet bewijzen, dat geloof je."

U hebt de helm zelf opgezet. U voelde uw polsen naar uw lichaam keren en wezens aan uw voeten kruipen.

"Zo'n tien procent proefpersonen maakt dat mee. Ik hoorde dat Gollum-achtige wezens zelfs over de grond krassen. Dat komt omdat je geblinddoekt in een donkere kamer zit. Als je zintuigen uitgeschakeld worden en je hersenen staan onder magnetische straling, dan maken je hersenen je zintuigen wijs dat er iets gebeurt. (*lachje*) Geloof dus niet altijd wat je voelt of hoort."

Panikeerde u niet?

"Neen. Het was heel ongemakkelijk en vervelend, maar ik wist de hele tijd dat er eigenlijk niets in die kamer was."
"Ik heb een wetenschappelijke achtergrond, ik wil graag steeds meer weten. Sommige mensen willen dat net niet. *Don't take away the magic.*" Sofie VANLOMMEL

i Lone Frank, 'De vijfde revolutie. Omdat hersenwetenschap onze wereld gaat veranderen' Uitgegeven bij Maven Publishing, 348p., 22,5 euro.